

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

до проєкту Закону України «Про внесення змін до закону України «Про захист населення від інфекційних хвороб» (щодо соціальних гарантій медичним та іншим працівникам, зайнятим у сфері захисту населення від інфекційних хвороб, та членам їхніх сімей)»

1. Обґрунтування необхідності прийняття акта

В умовах захисту населення від інфекційних хвороб забезпечення гарантій медичних працівників на соціальну підтримку та страхові виплати є абсолютно необхідним, оскільки саме медичні працівники забезпечують захист здоров'я населення.

Станом на зараз не передбачено ефективного механізму, який би забезпечив надання таких гарантій медикам та, у випадку їхньої загибелі внаслідок інфікування коронавірусною хворобою (COVID-19), членам їх родин.

Будь-які ініціативи, якими пропонується у разі смерті медичного працівника або іншого працівника, зайнятого у захисті населення від інфекційних хвороб внаслідок інфікування коронавірусною хворобою (COVID-19) просто прирівняти його за своїм статусом до військовослужбовця, який проходив військову службу, смерть якого настала внаслідок поранення, контузії, каліцтва, захворювання, пов'язаних з виконанням обов'язків військової служби, та надати його членам сім'ї право користуватись гарантіями, передбаченими законодавством України для членів сім'ї, батьків та утриманців військовослужбовців, які проходили військову службу та смерть яких настала внаслідок поранення, контузії, каліцтва, захворювання, пов'язаних з виконанням обов'язків військової служби є неефективними через специфіку механізмів, розроблених для підтримки членів сімей загиблих військовослужбовців.

Такий підхід не відповідає чинному законодавству України та логіці застосування механізмів соціальних гарантій. Головне науково-експертне управління Апарату Верховної Ради України критикує його, зазначаючи, що питання соціального і правового захисту військовослужбовців та членів їх сімей врегульовано в Законі України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей», який є самостійним правовим механізмом.

На додаток, неможливим є порівняння військової служби та діяльності медичних працівників з наступних підстав.

Відповідно до частини першої статті 2 Закону України «Про військовий обов'язок і військову службу» від 25.03.1992 № 2232-ХІІ, військова служба є особливим видом державної служби придатних за

станом здоров'ям і віком. Медичною діяльністю вважається діяльність з надання громадянам лікувально-профілактичної допомоги.

Серед ключових відмінностей між військовою службою та медичною діяльністю:

- Завдання: військовослужбовці здійснюють захист територіальної цілісності та суверенітету України безпосередньо виконуючи функцію національної безпеки. Медичні працівники надають лікувальну допомогу безпосередньо не стикаючись з питаннями територіальної цілісності та суверенітету.

- Метою збройної агресії є посягання на державу в цілому, в той час як епідемія посягає на життя та здоров'я людей.

- Військовий обов'язок є конституційним обов'язком громадян України.

- Особливий порядок вступу на військову службу (строкова військова служба, військова служба за призовом під час мобілізації, на особливий період, або прийняття на військову службу за контрактом), відмінний від трудового договору, відповідно до якого працюють медичні працівники. При тому, трудовий договір є добровільним, що означає усвідомлення ризиків медичної діяльності.

- Смерть військовослужбовця відбувається внаслідок умисних дій ворога шляхом застосування спеціально призначеного озброєння і техніки. В умовах війни неможливо або дуже складно обмежити ризик загибелі. Загибель медичних працівників необхідно та можливо попереджати, забезпечуючи їх засобами індивідуального захисту. Тобто смерті медичного працівника можливо запобігти, смерті військового – найвірогідніше ні.

Особливо важливим аспектом, який фактично призведе до неможливості забезпечити соціальну підтримку членів сімей загиблого лікаря, є порядок отримання статусу члена сім'ї загиблого військовослужбовця. Визначальне значення має наявність причинно-наслідкового зв'язку між загибеллю/смертю такого військовослужбовця та пораненням, контузіїю, каліцтвом, захворюванням, одержаними під час захисту Батьківщини, виконання інших обов'язків військової служби, перебуванням на фронті або одержаного в період проходження військової служби, навіть незважаючи на тривалий часовий проміжок між отриманням поранення, контузії, тощо та смерті військовослужбовця, який встановлюється військово-лікарськими комісіями.

Медичні та інші працівники, залучені до боротьби з коронавірусною хворобою (COVID-19), а також члени їхніх сімей, мають право на самотійний статус та пільги, які працюватимуть ефективно, а не за аналогією.

Можливим є використання досвіду здійснення страхових виплат військовослужбовцям та членам їхніх сімей, передбачених Законом

України «Про соціальний і правовий захист військовослужбовців та членів їх сімей» від 20.12.1991 № 2011-XII та ряду соціальних гарантій, які надаються членам сімей загиблих військовослужбовців, для визначення підходу до виплат та гарантій для медичних та інших працівників, залучених до боротьби з коронавірусною хворобою (COVID-19).

Одночасно, це має бути самостійний перелік, який виключить будь-які колізії як-то санаторно-курортне лікування та відпочинок на базах Міністерства оборони України чи інших закладів для правоохоронних органів, медичне обслуговування у закладах Міністерства оборони України чи інших закладах для правоохоронних органів та інші, які матимуть місце у випадку виключно зрівняння в статусі медичних працівників та військових, і врахує особливості роботи медичного персоналу як-то неможливість вийти зі зміни для харчування.

Таким чином внесення проекту закону зумовлено необхідністю запровадження дієвого механізму забезпечення соціальних виплат та додаткових гарантій медичним працівникам та членам їх сімей.

2. Мета і завдання прийняття акта

Проект закону має на меті впровадження ефективного механізму додаткових державних гарантій прав медичним та іншим працівникам, зайнятим у сфері захисту населення від інфекційних хвороб, та членів їхніх сімей.

Завданнями законопроекту є запровадження механізмів страхових виплат і додаткових соціальних гарантій для медичних та інших працівників, а також членів їхніх родин у разі смерті внаслідок інфікування коронавірусною хворобою (COVID-19).

3. Загальна характеристика і основні положення проекту акта

Проектом Закону пропонується внести наступні зміни до статті 39 Закону України «Про захист населення від інфекційних хвороб»:

- Встановлення механізму страхових виплат у разі загибелі (смерті), інвалідності або часткової втрати працездатності без встановлення інвалідності медичних та інших працівників, зайнятих у сфері захисту населення від інфекційних хвороб;

- Встановлення для медичних працівників, які працюють з хворими на коронавірусну інфекцію (COVID-19), безкоштовного харчування.

Пропонується доповнити Закон України «Про захист населення від інфекційних хвороб» новою статтею 39-1, яка надасть членам сімей такі пільги та соціальні гарантії у разі смерті медичних та інших працівників

внаслідок захворювання на коронавірусну інфекцію (COVID-19) під час виконання професійних обов'язків:

1. право на санаторно-курортне лікування
2. забезпечення житлом або грошовою компенсацією за житло
3. 50% знижки плати за користування житлом (квартирної плати) та плати за комунальні послуги (водопостачання, газ, електрична, теплова енергія та інші послуги)
4. право на зарахування поза конкурсом за особистим вибором спеціальності до вищих навчальних закладів
5. безоплатний проїзд всіма видами міського пасажирського транспорту загального користування
6. земельні ділянки
7. виплата допомоги по тимчасовій непрацездатності в розмірі 100% середньої заробітної плати
8. використання чергової щорічної відпустки у зручний для них час
9. одержання додаткової відпустки без збереження заробітної плати строком до 2-х тижнів на рік
10. переважне право на залишення на роботі при скороченні чисельності чи штату працівників
11. допомогу в проведенні похорону і компенсацію матеріальних витрат на ритуальні послуги та на спорудження пам'ятників.

4. Стан нормативно-правової бази

Правове регулювання правовідносин у зазначеній сфері здійснюється Конституцією України, Законом України «Про захист населення від інфекційних хвороб».

5. Фінансово-економічне обґрунтування

Прийняття проекту Закону не потребуватиме додаткових видатків з Державного бюджету України.

6. Прогноз соціально-економічних та інших наслідків прийняття проекту акта

Прийняття проекту Закону дозволить запровадити дієвий механізм підвищення рівня соціальних гарантій прав медичних та інших

працівників, зайнятих у сфері захисту населення від коронавірусної інфекції (COVID-19), та членів їх сімей.

Народні депутати України

**Василенко Л. В.
та інші**

СЕДО ВЕРХОВНОЇ РАДИ УКРАЇНИ

Підписувач: Василенко Леся Володимирівна
Сертифікат: 20B4E4ED0D30998C04000000A57B2400FD916A00
Дійсний до: 06.11.2020 0:00:00

5

Апарат Верховної Ради України
№ 224д9/1-2020/46185 від 12.05.2020

75969